

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano

v upravnistvu:

za celo leto 6 gl.,

za pol leta 3 gl.,

za četrt leta 1 gl.

50 kr., na mesec

50 kr., pošiljatev

na dom velja me-

sečno 9 kr. več.

Po pošti velja

za celo leto 10 gl.,

za pol leta 5 gl.,

za četrt leta 2 gl.

50 kr. in za jeden

mesec 85 kr.

Štev. 71.

V Ljubljani v soboto, 24. maja 1884.

Tečaj I.

Indignatio fecit.

Nismo elegiki, — saj ne pristaja aktivno delujočemu politiku, kateremu je dolžnost, boriti se z ukoreninjenimi zmotami, pobijati neresnico ter razkrivati skeleče rane na narodnem životu, da bi se udal lirični mehko-dušnosti. In vender nas je premagala bolest, ko smo vzeli v roke zadnjo številko „Slovana“ ter čitali v njej gnjusno-surovi napad na najodličnejšega pisatelja, s katerim se dandanes ponaša borno slovstvo ubozega slovenskega naroda!

Ozirali smo se po domačem polji, razoranem od pogubonosnih podzemeljskih sil! Dolgo so se trudili najboljši možje, kar jih je rodila tužna nam domovina, da bi spremenili sterilno ledino v plodovite livade, ni bil zastonj njih trud, zrna, zasejana v domača tla, pognala so v klasje, — toda čez noč vzdignili so se blatobljvni in iz svojega žrela mečejo tokove kalnega blata, kateri bodo pogreznili zaluščino srečnejših dob. Surovost, barbarstvo sili na površje, vandalske tolpe so ulomile v narodno svetišče, s silovitimi rokami udrihajo po staročastnih simbolih in skrunijo žrtvenike, — narodu v pogubo, samemu sebi v vekovito neizbrisno sramoto.

In na čelu našim novodobnim ikonoklastom koraka oblastno dr. Ivan Tavčar, slavnoznani naš „Hans Dampf in allen Gassen“. Poznamo nekoliko slovstvo družih narodov, čitali smo dokaj polemičnih spisov, a treba je segati globoko doli in najskritejša zakotja slovstvene produkcije o času francoskega prevrata, zateči se moramo k bolestnim proizvodom Marata ali Heberta, da najdemo spise, po brezobzirni podlosti podobne Tavčarjevemu zadnjemu članku, „posvečenemu“ prvaku naših pisateljev, Jos. Stritarju.

Narod slovenski, ali si v istini tako slaboumen, da si že pozabil nevenljivih Stritarjevih zaslug za tvoje slovstveno probujenje, da dopuščaš razposajencu, z drzno roko grditi čestitljivo obličje, pred katerem se bi moral spoštljivo klanjati vsak zavedni domoljub?

Listek.

Dunajska pisma.

Kam torej meri vse to besedovanje? Kaj je namen in konec mojih dosedanjih „dunajskih pisem“? Ako hočemo svoji narodnosti zagotoviti prihodnost, ako nočemo, da nam tisto, za kar smo tako goreče prosili in molili, za kar smo toliko časa trudili se in borili, ne izgine zopet, kakor lepe sanje, kakor zapeljiva fata morgana popotniku v puščavi, krenimo že skoraj, dokler ni še prepozno, s krivih potov nezrelih in neplodnih sanjarij, političnega širokoustja in sleparstva, visokosežnega politikovanja in malostnega prepiranj na edino pravo pot trudapolnega moškega delovanja. Lepoglasna beseda, ki je dosedaj mamila nam sluh, umakni se skrajš poštenemu dejanju! Ne pozabimo nikdar, od kod smo, kje ima naša narodnost svoje korenine. Prosto ljudstvo bodi prva in vedna skrb naša; iz njega izvira, iz njega dobiva vedno novih

Utihnili so bili sladki glasovi v domačem logu, ugasnil je med nami sveti plamen poezije, — kdo drugi ga je zopet oživil, kdo drugi nam je z nova ustvarjal pesniške umotvore, ki so v dušo segale zapuščenemu rodu ter izvabile celo generacijo pevcev, nego isti Stritar, katerega sedaj surovo zasmehuje „Slovanov“ neolikani sodelavec? Združevaje v sebi izredno naobraženost s prirojenim dobrim okusom, položil je Stritar temeljni kamen estetični kritiki, in njegov essai o Preširnu ostal bode še dolgo, dolgo časa najboljši slovenski proizvod v tej prevažni stroki. Proza naša, okorna in robata, ogladila se je pod njegovim elegantnim peresom, in tako silno je vplival produktivni ta pesnik na razvoj našega jezika, da bi z večjo pravico nego nemški Platen smel reči o sebi: *Und auf die Sprache drückt sich mein Gepräge*. Vsa mlajša pisateljska generacija zajemala je iz njegovega bogatega vira, učila se od njega, pobirala njegove stopinje; najodličnejša naša talenta, Jurčič in Gregorčič, priznavala sta to javno. Jurčič se je s hvaležno odkritosrčnostjo spominjal Stritarjevih nauk in Gregorčič je sam poudarjal, da bi se nikoli ne bil oglasil, da ga ni vzbudil Stritar, — in dandanes upa se na dan dr. Ivan Tavčar, pisatelj, znan po karikiranih novelah in vodenih člankih, v katerih se duševna revščina zakriva s figovim perjem „neskončnih“ votlo donečih tirad, in iz ust tega slovenskega Therzita usujejo se psovke najnižje baže na plemenitega slovenskega pesnika!

Verjamemo, da so Stritarjeva „dunajska pisma“ marsikomu do živega segla ter kosti prerahlala nekaterim starim grešnikom. Njegova možata odkritost morala je zaboleti zlasti sedaj, ko se je še pred nekoliko meseci slovenski literarni Cartouche, „senca“ „Slovenskega Naroda“, tako prilizneno klanjal dunajskemu pesniku; ali nikdo ne more trditi, da je Stritar v svojih „pismih“, s kojimi je počastil predale „Ljublj. Lista“, navzlic žarnemu slogu, rabil le eno žalilno besedo, katera bi merila direktno na osebo delujočih slo-

močih vse naše narodno življenje. Če imamo to krepko, to pogumno krdelo za seboj, kdo more kaj zoper nas?

A to ljudstvo, samo ob sebi tako krepko in zdravo, to plemenito ljudstvo boleha in hira, kakor hrast, ki mu črv razjeda osrčje. Kdo se upa slepiti sebe in svet ter tajiti to žalostno resnico! A kaj pomaga spoznanje, kaj koristi tožiti in žalovati ter križem držati roké. Na delo je treba, na delo je čas, skrajni čas! Kjer se o požaru kaže največja nevarnost, od koder preti vsemu selu poguba, tja se brez pomiselka in posvetovanja, brez premišljevanja in prepiranja kakor na neko skrivno povelje obrnejo bliskoma vseh oči in moči, da se s združenimi silami zaduši vsem preteči sovražnik. Jaz še nisem slišal, da bi se bili kedaj o taki priliki ljudje sporekli in sprijeli. Tu se ne vpraša, kdo naj ukazuje, kdo naj sluša; ena volja vlada in vodi vse pričujoče; tu primeta za eno delo moža, ki sta živila ves čas v prepiru med seboj. In mi bi ne delali tako v veliki nevarnosti, ki preti vsemu narodu?

Kje torej začnimo, kam vprimo vse svoje

venskih politikov. Toda videti je, da ima gospoda jako slabo vest, kajti le tako je umevno, da se je neimenovani dr. Tavčar takoj oglasil ter na čisto splošne opazke odgovarjal z osebnimi izbruhi nebrzdane surovosti. Vsak sam zna, kje da ga škorenj žuli!

Toda, preveč časti, ako bi nadaljevali polemiko s takim protivnikom! Le eno besedo še oni zaslepljeni čredi, kateri je „Slovan“ glasilo in dr. Ivan Tavčar protagonista! Sledite njegovemu spodbudljivemu vzgledu, napadajte častne veljake, strmoglavite njih kipe z visokih piedestalov v cestno blato — kaj bode naposled dosegli? Ali si morda v istini domišljujete, da bode slovenski narod, kateremu ste s surovo roko razbili in uničili uzore, za delj časa ogreval se za vaše junake? da ga bode vodil plitvi phraseur, kakor je „Slovanov“ lastnik, navduševal zanikerno-indolentni dr. Zarnik, ali da mu bode oblastno zapovedaval političen buffo à la dr. Tavčar? Ne, nikdar ne! „Après vous le deluge“, vesoljni potop za vami! Razdirati znate, ali če bode dognano plemenito delo vaših rok, če bo v prah in pepel spremenjeno vse, kar so s trudom zgradili boljši možje nego vi, potem bode na razvalinah narodnega poslopja zidal in gradil od vas sovraženi in ljuto napadeni nemški tujec!

Sicer smo prejeli v tej zadevi že mnogo dopisov z več strani, v kojih se razodeva splošna nejevolja proti drznemu napadu na g. Stritarja. Jednega, posebno zanimivega priobčimo na tem mestu:

Z Notranjskega dné 22. maja. (Izvirni dopis.) In ko bi bil do danes še kdo dvoji o resnici Stritarjevih besed, da se je silna surovost vgnjezdila v neki del našega časopisja, danes bi ga moral prepričati o tem uvodni članek „Slovanov“, katerega je napisal „znani“ dr. Iv. T. „o političnem obrekovanju“, kateri pa od prve vrste do zadnje pike ni drugega nego surova psovka in nesramno zasmehovanje jednega najodličnejših literatov, kar jih je

moč? Na to vprašanje, tako se mi zdi, pаметen in pošten človek pri nas ne more imeti dveh odgovorov na izbiro. V prostem ljudstvu, dejali smo, ima naša narodnost svoje korenine; z njim ona živi, z njim gine, njene obstoja si brez njegovega misliti ne moremo. A to ljudstvo, kakor smo rekli in kakor je vsem znano, ni zdravo; pomoči potrebuje, nagle pomoči. Če skoraj ne pride pomoč, čez petdeset let, kakor vse kaže, morebiti ne bode več trdne kmetske hiše slovenske! Odkod pridi tá pomoč? Nekaj od zgoraj, od države menim — prepelc izpod neba ne smemo pričakovati, kakor Izraelci v puščavi. Kakošna bodi ta pomoč, to premišljati in preudarjati, za to skrbeti in poganjati se, dolžnost je mož, katerim je ljudstvo izročilo sveto nalogo, da delajo postave za državo in za deželo. Kdor ne umeje té dolžnosti ali pa ne čuti v sebi potrebne zmognosti zánjo, ne daj se voliti, ali pa, če je že voljen, pojdi mirno domov ter služi si kruha s poštenim delom. Otrokom nosimo se sejma zlato péno domov in konjca, ki „od zadaj piska“, ne odraslim ljudem! —

imel naš narod. Kaj ne — gospóda — to je „slovansko“, udrihati in z blatom ometavati moža — slavnega pesnika slovanskega, kateri ima pogum, pokazati Vam za trenotek zrcalo, da v njem gledate umazani svoj obraz; — to je „slovansko“ — zaradi politične nesloge segati s surovo roko po zasluženem laborovnem vencu, katerega je narod slovenski ovil častitemu možu krog temena, in poskušati, kratiti mu zasluge, katerih zgodovina naša pozabiti ne more — da, da, gospodje „Slovanovi“, to je slovansko. Pa Homer je imel svojega Coila — kaj bi ga Stritar ne imel? Razložek je le ta, da se je Homerjev zabavljač in kričar usmrtil, ker ga je Ptolemej zaničeval — a naš se sigurno ne bo!

Če pa on misli, da mi ne sodimo jednako z našim pesnikom, potem se gospod dr. Iv. T. silno vara. Mi na Notranjskem dobro poznamo nekaj mož, ki le vpijejo in vpijejo: „Narod, narod, narod!“, ako pa je treba, da storé za le mal oddelek tega naroda kaj — morda za kako občino — potem jim mora ta boré narod, kateri jih je povzdignil, vsako vrsto in vsako besedo drago plačati.

In ti gospodje tudi ne lazijo z bledivimi obrazi in suhim, lačnim životom okolu, kakor ugiblje to gospod dr. Iv. T. — nego vidi se jim, da se jim dobro godi. In prav ta gospod dr. Iv. T. vpije sedaj na pomoč ter hoče imeti varovano svoje poštenje, češ, dokažite nam, da nam je narodnost molzna krava. Nasprotno pa prav on odreka drugim brez dokaza narodno mišljenje ter jim jemlje tako narodno čast. A kadar njemu pride kdo z dokazi, potem pa kriči zopet: „To so osobnosti, surovosti, natolcevanja“ in Bog ga vedi kaj!

Zato pa mi poznamo te ljubljanske gospode, katerim smo zlasti mi Notranjci tako na srce zrastle. Le tako naprej — gospodje „Slovanovi“! Prilika ni daleč in pokazalo se bode kmalu tu pri nas na Notranjskem, kako je seme, katero sejete, in mu je li naša zemlja ugodna. Dozdeva se nam pa, da za Vas ne bo sadú.

O.

Iz državnega zbora.

Slabo uslugo je storil dr. Kopp svojim tovarišem z združene leveice! Preden je ostavil parlamentno sobano, hotel je nekoliko podrezati vladu zaradi dunajskega živinskega semnja. Toda ministerstva predsednik grof Taaffe je kmalu odgovoril na stavljeno interpelacijo in težko, da se bodo levičarski pokrovitelji ogerskih živinskih mešetarjev in dunajskih mesarjev posebno ponašali z zasluženim odgovorom na neumestno provokacijo: Minister je drastično slikal nedostatkosti na starem živinskem trgu, naglašal dobiček, ki bode izviral Dunajčanom in prodajalcem živine iz novega tržnega reda ter odločno pobijal prazno govoričenje, da je vlada, umaknivša svojo na-

Druge pomoči pa, in o tej hočemo malo obširneje govoriti, pričakuje narod po vsej pravici od nas vseh, kateri se prištevamo „razumnosti“, in to tolikanj bolj, ker smo mi sami večinoma izšli iz naroda. Kateri pa sin skrbi prav za svojega očeta ter mu povrača prežete dobrote; tisti, ki ga, v gosposki družbi sedé, hvali in povzdiguje ter mu morebiti za god lepa pošilja voščila ali pa celo kako drago „smodko“, „kakoršne cesar sam púši“, stari mož pa domá za pečkom čepé bori se s svojim siromaštvom in nadúho! Ali bi ne bilo bolje poslati krepke hrane siromaku in morebiti dobrega zdravnika v hišo? Tako delajmo tudi mi, ki se imenujemo rodoljube, s svojim očetom, narodom. Tudi narod naš potrebuje najprej hrane, t. j. oteti ga je treba najprej materialnega pogina; jéz je treba postaviti proti splošnji povodnji, ki že razgraja po naši deželi. Tu naj pokaže, kaj velja, naše rodoljubje; pravo, dejansko rodoljubje, ne tisto akademično, tisto nedeljsko, s katerim se tako radi odevamo „zastran lepšega“. Kdor noče prijeti za delo, odstopi ter ne bodi na potu tistim, ki hočejo pomagati. V véliki severnoiztočni državi, kjer živé in trpé rodni

redbo gledé požunskega trga, v kateremkoli oziru škodovala veljavi avstrijske državne polovice. Desnica je glasno odobravalta njegovo energično izjavo.

Sicer se je ves teden v zbornici nadaljevala specialna debata o obrtnem redu. Večidel so obveljali odsekovi predlogi, le pri enem paragrafu, kateri pa gledé svoje važnosti daleč presega vse druge določbe, pri § 96 a), ki določa 11urno delavsko dôbo, je bil sprejet nasvet levičarja Chlumeckega. Taktika levičarjev v tem merodajnem vprašanju delavskega prava bila je *a priori* jako prozorna. Ker se niso upali nasprotovati svobodnim načelom, skušali so po ovinkih doseči svoj cilj ter utihotapiti določbe, ki varujejo interese fabrikantov. Zaradi tega je tako odločni nasprotnik sedanje vlade, kakor Chlumecky, predlagal, naj se naroča ministerstvu, zaznamovati obrtne stroke z 12urnim delom, in sicer takoj na tri leta. Poljak Bilinski stavil je posredovalni predlog, kateri daje ministerstvu dotično oblast le za eno leto. Glasovalo se je ustmeno in obveljal je nasvet leveice s 143 glasovi zoper 140. Uže v prejšnjih člankih in poročilih iz državnega zbora poudarjali smo svoje stališče, in danes, ko smo vestno preštudirali vso debato z vsemi razlogi, navedenimi *pro* in *contra*, ne moremo niti za en las ne odstopiti od svojega prepričanja. Dokler bode sedanja, tudi delavcem prijazna vlada na krmilu, se sicer ne bojimo nobenih produktivnemu delu neugodnih posledic, ali če bi zopet nastopilo ministerstvo, vzeto iz nemškoliberalnih krogov, občutili bodo delavci takoj bridke nasledke nemarnosti in nebriznosti nekaterih desničarskih poslancev. Kajti nikdar ne bi mogel prodreti nasvet levičnjakov, da ne bi celih 40 poslancev z desnice ali doma se mudilo ali kje drugod dragoceni čas tratilo. Pač žalostna prikažen, katera mora škodovati vplivu in veljavi parlamentne večine!

Včeraj (23. maja) je zbornica dognala ostale paragrafe obrtnega reda, zvečer so se vršile volitve v delegacije, in skoraj gotovo prično se parlamentne počitnice uže v ponedeljek.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V državnem zboru svršila se je včeraj debata o šestem poglavju obrtnega reda. Diskusija bila je sicer v teku cele debate precej živahna, no priznati se mora, da so govorniki obeh velikih strank govorili stvarno ter vsaj pri tej važni točki popustili strankarske strasti. Bilo bi pač želeli, da se tako mirno in stvarno razpravljanje v prihodnje udomači v avstrijskem parlamentu.

V zadnji seji železniškega odseka obravnavalo se je o predlogih pododbora za Severno

nam bratje, zgodévajo se često neke čudne dogodbe, kakoršnih svet do sedaj še ni videl. Mladenč, ki ima vsega dovolj, izgine nekega dne. Ljudje si pomežikavajo, ne povprašujejo: kam je šel? In če jih vpraša tujec, dá se mu čuden odgovor: „Med narod.“ Deklica plemenita, ki je živila v vsej obilosti in preširnosti tega sveta, zapusti svoj grad, svojo rodbino ter gre oblečena kakor prosta delavka ali kmetica med ljudstvo, da je poučuje in tolaži, da se trudi z njim in trpi. Jaz si ne morem kaj, da bi se mi ne storilo milo, kader zopet kaj takega berem. To je skoraj edino, kar vidim še tolažljivega v tej nesrečni deželi. To je rodoljubje, to je vera, to je ljubezen, ki vse premaga. Jaz upam, da vsak pameten in pošten človek bode prav umel té moje besede; kdor pa hoče zasmehovati jih ali krivo tolmačiti, ker to zahteva služba njegova, prosto mu; jaz mu ne bodem kratil s trda služnega kruha. Takega rodoljubja nekoliko bi jaz želel našemu „razumnosti“, naši gospódi. Ljudstvo si ne more pomagati samo, naša dolžnost je priti mu na pomoč, kakor človeku, ki se vtaplja. Tu so dobri vsi pomočki, poprijeti se je treba vseh, kateri utegnejo biti vspešni

železnico. Večina njegova (Tonkli, Hlavka, Javorski) je predlagala, da naj se vlada pozivlje, pričeti nova dogovarjanja z društvom Severne železnice, da bode proge, za katere preneha privilegij 4. marcija 1886, prevzela v svojo last, ali pa da sklene kako drugo pogodbo, ki vgaja gospodarstvenim in denarstvenim interesom države. Poročilo o tem dogovarjanju naj se državnemu zboru predloži v prihodnjem zasedanju; ko bi pa dogovarjanja ne imela vspeha, naj vlada za časa izdela potrebne zakone, da ne bode promet prenehal, ko preteče privilegij.

Manjšina (Herbst, Tomašuk) pa je predlagala, da naj se preide preko državnega načrta gledé Severne železnice takoj na dnevni red.

„Pokrok“ poroča, da bode namesto barona Widmanna deželnim glavarjem Moravske imenovan državni poslanec grof Vetter v. d. Lilie.

Iz Zagreba poroča se „Presse“, da je oni pasus prestolnega govora, kateri se tiče Hrvatske, precej streznil neke opozicijske kroge. Narodna stranka goji zopet bolj nade v prihodnost ter upa, da bode sabor, kateri se snide 5. junija, vspešno deloval in da bodo tudi nove volitve za deželni zbor povoljno izpale. — Delovanje bana grofa Khuena, katero po vsem vstreza hrvatskim potrebam, pridobilo mu je uže mnogo pristašev. Dopisnik imenovanega lista konečno zatrjuje, da se bode ban v prihodnji sesiji postavil na čelo narodni stranki.

Hrvatski listi poročajo, da bode narodni poslanec Folnegović, najinteligentnejši in vplivnejši član Starčevićeve stranke, vsled nespo-razumljenja s svojimi somišljeniki, položil saborski mandat.

Tu je dežele.

Berolinska „Germania“ poročala je nedavno iz Rima, da papež ni sprejel ostavke kardinala Ledochowskega kot nadškofa poznanskega, „ker Prusija ni izpolnila želj papeževih gledé vprašanja o vzgojenju“. O tej vesti piše sedaj „Nordd. allg. Ztg.“, da se pruski vladi sploh niso izrazile navedene papeževe želje, ko se je razpravljalo o nameščenju poznanske nadbiskupske stolice in da je iz tega razvidno, kako poljski vpliv v Rimu zopet narašča.

V italijanskem senatu vršila se je predvčerajšnjem debata o proračunu ministerstva vnanih stvari. Pri tej priliki izjavil je minister Mancini, da italijanska vlada deluje na to, da se vzdržijo prijateljski odnošaji z vsemi državami. Popolno sporazumljenje med evropskimi vlastmi je garancija miru v Evropi, in Italija bode mednarodne dolžnosti svoje točno izpolnjevala ter po mogočnosti zaprečila vse, kar bi moglo kaliti prijateljstvo z ostalimi državami.

in koristni. Poučevati je treba ljudi po cerkvah in šolah, v pogovorih in spisih; kazati jim je treba dejansko, kako začeti in ustanoviti to ali ono koristno napravo. Pravil mi je nekda znanec, da je v njegovem kraju doli na Dolenjskem kmetska mladina napravljala društva, v katerih je bilo pod kaznijo prepovedano izreči kako ne čisto slovensko besedo. Vesel sem bil, ko sem to slišal, svojih tako vrlih, tako rodoljubnih mladih rojakov. Ali bi ne bilo moči osnovati takega društva, da bi si udje njegovi sami prepovedovali pijančevati, sosebeno pa žganje piti, za denar igrati in zapravljati, pretepati se, ponočevati in razgrajati; za to pa bi se udje spodobno razveseljevali in kratkočasili z branjem in petjem, z različnimi telesnimi vajami in poštenimi igrami. Jaz menim, da bi se vse to dalo, samo znati je treba. Velika je moč navdušenja, le vneti ga je treba in netiti. Vsi izobraženi ljudje, duhovniki, uradniki, učitelji, vse kar nosi gosposko suknjo, združilo bi se naj v nekako sveto bratovščino, ki bi imela svoje ude razpostavljene po vsej deželi. To sveto krdelo navduševala bi samo ena misel. ena ideja: vse za narod! Samo eno nalogo

V angleškem vojnem ministerstvu vlada sedaj velika delavnost, in delajo se velike priprave, da se konečno vendar enkrat pride v pomoč generalu Gordonu. Nameravana ekspedicijska odredila bode početkom meseca avgusta, ker Nil še le koncem julija toliko naraste, da morejo na njem ploviti ladije. Mislamo, da bi bilo pač potrebno, da se koncem julija ekspedicijska uže zbere pri Assuanu, kajti, kdo vé, ne bode-li se čez dva meseca ustanek v Sudanu razširil tako, da se bode Angleška morala boriti ne samo za Kartum nego najbrže za celi Egipt.

Angleži iskali so pomoči proti Sudanezom tudi pri kralju abesinskem, no kakor vidno, brez uspeha. Umevno je pač, da Abesinci ne začenjajo radi v tujo korist boja z mnogoštevilnimi Sudanezi, in to tem manj, ker je obetana angleška pomoč še zelo dvojben.

Dopisi.

Z Gorenjskega 22. maja. (Izv. dopis.) (Nekoliko besed o naši kmet. družbi.) Uže leta in leta čuje se po občini zborih kmetijske družbe tožba, da se prav gledé živinoreje stori premalo, ali kar in kolikor se stori, da to ni tako vpeljano, kakor bi bilo lahko in najbolj koristno gospodarjem. Tudi v enkéti, ki je o Veliki noči zborovala v Ljubljani, povdarjala se je ta stran, in akopram ni prišlo do nobenega sklepa v tej zadevi, vendar so zastopniki kmetijske družbe, ki so se vdeležili enkéte, lahko marsikaj čuli, na kar bi morali odslej bolj tehtno in pogosto obratiti svojo pozornost.

Naj omenjam danes vzlasti — živinorejo in vpeljevanje tujih plemen v našo deželo. Nikdo ne bo tajil, da se je kranjska, posebno gorenjska živina v teku zadnjih pet do šest let zdatno pboljšala in da gre glavna zasluga o tem v prvi vrsti kmetijski družbi, katera je s pomočjo državne subvencije leto za leto vpeljevala lepo število plemenih bikov in junic, večinoma muricodolskega plemena, ter jih potom dražbe oddajala raznim gospodarjem. Tako je bila premožnejšim prilika dana, omisliti si lepo živino ter prav po bikih vplivati tudi na dobro prirejo pri bližnjih sosedih. Toda ravno ta *modus* javne prodaje, pri kateri so se dosegle včasih silne pretirane cene, ta ne more koristiti tako občini povzdigi živinoreje, nego bi se doseglo, ako bi se po strokovnjaško določenih okrajih delila taka živina, oziroma prodajala tako, da jeden živinorejski okraj sme imeti samo po — jednega bika. Pri nas so občine, v katerih imata dva, tudi trije gospodarji take od kmetijske družbe prodane bike, — na Dolenjskem in Notranjskem pa morda v petih občinah ni nobenega. Materijal bi se tako pravično razdelil in živina bi prišla tudi ceno v roke gospodarjev.

bi imelo, poučevati ljudstvo, pomagati mu, kjer treba in moči, in z dobrim zgledom kazati mu pravo pot. Na stare dni bi se človek z mladostnim ognjem navdušil za to lepo — podjetje, jaz vsaj si ne morem misliti lepšega.

Pri mladini je treba začeti; starega, grčevega hrasta ne bodeš zravnaval. Kdo ne misli tu na šola? Lepo je napredovala naša ljudska šola, kdo bi tajil? Ali jaz moram reči, da si jo mislim in želim vendar čisto drugačno. Lepo je gotovo, če vé bosopeti, mršavolasi paglavec, koliko centimetrov dolg je lisčji rep, ali koliko višja je v dalnji Aziji Gaurisankar-gora nad slavno Kandžindžingo! Ali poleg tega bi vendar ne bilo napačno, ko bi se učil tudi stvari, katerih mu je potreba kakor vsakdanjega kruha. Meni se zdi, da se ni prav premislilo, kaj je in kaj more biti edino pravi namen ljudski šoli. Če se od neke strani tako vpíje proti „novi šoli“, roko na srce, prijatelji, té tožbe niso tako čisto prazne in ničeve, kakor se vam dozdeva v vaši učenosti. — Toda za sedaj dovolj!

Jos. Stritar.

Pa še nekaj družega bi svetoval našim kmetovalcem. Znano je, da je treba pri javnih dražbah kmetijske družbe plačati časi ogromno svoto. Tako smo zvedeli, da je pri zadnji taki prodaji, katera se je vršila v tem meseci, bil prodan dveleten bik (kateri pa še nikakor ni bil kaka posebno vzgledna žival) za — 182 gl., in najcenejši junec, — poldrugo leto star, dosegel je — 147 gl. To so hude svote, in ako pomislimo, da računa kmetijska družba letos z državno subvencijo 2000 gl. — potem so te svote še hujše, kajti na mestu, na Gorenjem Štajerskem taka živina ne more toliko stati. Tamošnje cene mi sicer niso znane, toda zdravi razum mora vedeti — koliko je vredna polletna živina. Svetoval pa bi, naj gredó naši kmetovalci sami tjà gori po plemeno živino. Ako se zedinijo trije, štirje, nakupijo lahko jeden vzgledno živino in potem je voznina po železnici za posamezno žival nizka — in jaz bi stavil, da tudi s potnimi troški vred za vse tri, štiri kupovalce bode živina cenejša — nego pri javni dražbi pri „bavarskem dvoru“ v Ljubljani. Sedaj seveda ni možno več lepe živine dobiti, ker so uže vse odgnali na planine, toda koncem oktobra in novembra meseca bo uže zopet doma, in potem hajd na — Gorenje Štajersko. Pri nas uže snujemo tako zadrugo in ob svojem času vam hočem poročati o rezultatu.

Izpod sv. Trojice, 21. maja. (Izv. dop.) Narodna pesem pravi: „Na Gorenjskem je fletno — so bele ceste“; kdor bi pa o naši okolici kaj takega trdil, ne bi govoril resnice. Ne bojim se ugovora, če rečem, da je ni občine v vsem upravnem okraji kamniškem, katera bi imela javna pota in občinske ceste v tako slabem stanju, kakor občina brezoviška. Naj kdo pogleda na Notranjsko ali gori na Gorenjsko in videl bode, kako ljudje skrbé za komunikacijo. Kako lepo so ceste vedno nasute, kako lepo speljane, časi celo v kamen vsekane. Saj pa so tudi pota zares velike važnosti. Kar so žile v telesu človeškem, to so ceste in železnice deželi. Brez njih ni prometa in trgovine. Naši hribovci prodajajo les iz svojih gozdov po slepi ceni, in sicer edino le zato, ker kupca stanejo vozniki, da mu les spravijo na pošteno cesto, ravno toliko, kakor les sam. In koliko trpé kmetje sami, kadar je treba od kod kaj pripeljati! Mesto da bi enkrat pripeljal, voziti mora štirikrat, petkrat in še ni varen, da se mu po grapah in jamah ne steró kolesa. In ob nedeljah in praznikih gazijo ljudje blato celo pot ali pa skačejo s kamna na kamen v cerkev gredé. In vendar bi se dala naša pota tako lepó popraviti, vsaj so razven trojiškega hriba speljana vsa po ravnem. Tudi ljudje bi se ne branili in bi storili svojo dolžnost, da bi le glava občine ne bila tako zaspana in boječa. Možje, v jeseni bo čas zato, glejte, koga si boste zbrali!

Nasproti je pa naš okrajni glavar ves drug mož: natančen in strog. Veliko zaslugo si je brez dvoma pridobil s tem, da bajé ves čas svojega tukajšnjega službovanja ni dal ne enega patenta in dovoljenja za kako žganjarijo. Da bi ga posnemala i druga oblastništva po deželi!

Razne vesti.

— (Roparjem), ki so oropali, napravljeni kot sodnijski komisariji in zandariji, mlinarja pri Toplicah na Češkem, prišli so na sled 21. t. m. v Pešti. Neznani mož je namreč hotel prodati nekaj vrednostnih papirjev v menjalnici ogerske stolnice. Sumnjivega človeka so takoj prijeli in obstal je, da je v družbi s svojim bratom izvršil omenjeni rop, ki je bil svoje dni vzbudil toliko začudenje vsled nezastlišane predrznosti, ki so jo imeli lopovi. Ropar, kateremu je ime Karol Rössler, je povedal vse podrobnosti in naznanil svoje sotrudnike, lastnega brata in kupca Gracza. — Policija sedaj išče omenjena zločinca. Do sedaj še nema nikacega sledu.

— (Roparski napad.) V obliži Šepronja na Ogorskem je napadlo 7 roparjev dva mesarja na jako obljudeni cesti blizu mesta. Vzeli so jima 500 gl. in ju težko ranili. Pol ure od kraja,

kjer se je dogodil zločin, bilo je cerkveno žegnanje in vse polno ljudij. Vse se čudi, da niso roparjev zapazili.

— (Celo premoženje za jednega samoga konja.) Kraljevo-ogerska vlada, koja žrtvuje za čista konjska plemena vsako leto visoke svote, je kupila za 50 000 gl. v zlatu konja „Don-castor“, ki je v večih angleških dirkah dobil prvo darilo. Eno leto starega je prodal lastnik uže za 10 000 gl. Ko si je v 3., 4. in 5. letu zapovrstje pridiral v največjih dirkah prvo darilo, je vzbujal s tem občno pozornost najbogatejših konjerecev in ga je kupil vsled tega vojvoda Westminsterški za ogromno svoto 140 000 gl. v zlatu. To vtegne biti najvišja svota, za koju se je dosedaj kupil kak konj.

— (Znanstvena ekspedicijska.) Ruski general Goluhovski, ki se je podal pred tremi leti na čelu dobro z vsem preskrbljene vednostne družbe učenjakov in vladnih inženirjev v obližje reke Amu-Darja k Hvalinskemu Morju, se je vrnil v zadnjem času v Petrograd. Med drugimi velikanskimi načrti, s kojimi se bavi ruska vlada, je uvaževalen tudi ta, vsled kojega naj bi se združila Hvalinsko Morje in Amu-Darja z zveznim kanalom. Ta cesta naj bi pospeševala rusko trgovino v Aziji in bi dajala ruskim pokrajinam v Aziji sploh večjo veljavo. Ker ima ta načrt gledé izpeljave dosti nasprotnikov, se je naročilo imenovani ekspedicijski preiskavati, je li stvar izpeljiva ali ne. Kakošni da so vspehi teh preiskavanj, kakošne nasvete da je ekspedicijska v ta namen sestavljena komisija predložila, tega se ne vé. Gotovo je le, da je stala ta ekspedicijska rusko državo pol milijona rubljev.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Graška nadsodnija imenovala je pravnega praktika pri deželni sodniji v Ljubljani, g. Josipa Škofica, avskultantom za Kranjsko.

— (Zvezno društvo avstrijskega društva rudečega križa) je ravnokar razposlalo veteranskim društvom jako lično knjižico z napisom: *Handbuch für die Blessiertenträger der österreichischen Gesellschaft vom rothen Kreuze*, katera v kratkih potezah poučuje o dolžnostih in postopanju kolon društva rudečega križa, ki prenašajo ranjene vojake. Knjižica je pravi kazipot za veterane, kako streči ranjenecem, in izide v kratkem tudi v slovenskem jeziku.

— (Nesreča.) Včeraj zvečer proti 7. uri vozil je posestnik Anton Jaklič iz Iške vasi št. 13 z vozom, pred katerim sta bila vprežena dva konja in na katerem so bili naloženi hrastovi hlodi, jako nepremišljeno iz Gruberjeve ceste v ulice starega strelišča, tako da je levo kolo voza trčilo na drevo ob cesti in se je voz tako zagvoznil v zemljo, da ga nista konja zamogla spraviti naprej. Mestni delavec in hišni posestnik Jože Hrovat in njegova žena sta hitela vozniku na pomoč. S sekiro in kolcem sta vzdigovala kolo, ki se je tikalo drevesa, med tem pa je stal Jaklič pri konjih in jih naganjal, da bi potegnili. Nagloma konji potegnajo in voz se premakne s prostora; ob jednem pa se ženi Hrovatovi spodrsne in revica pade pod kolesa tako nesrečno, da ji je šel voz čez glavo in je bila takoj mrtva.

— (Tatu), ki je vkradel hlapcu trgovca Fabijana na cesarja Jožefa trgu srebrno uro in veržico, vredno 12 gl., je ljubljanska policija uže prijela. Tat je bivši hišni posestnik in krojač Franjo Zanet. Uro je prodal nekemu žganjarju v Pihlerjevi kleti za 2 gl., veržico pa tukajšnjemu urarju za 1 gl. 50 kr.

— (Surovost.) Danes zjutraj ob 1/4 11. uri zalučil je neznan strgan fantalin v šolskem drevo-redu šivilji Mariji Š. kamen v glavo in jo precej ranil.

— (Slovenskega delavskega pevskega društva) osnovalni odbor usoja si najuljudnejše vabiti vse p. n. prijatelje delavcev in petja k izrednemu občenemu zboru, ki bode jutri popoldne točno ob 2. uri v Frinčevi gestilni „pri Zvezdi“ z naslednjim dnevnim redom: 1.) Nagovor; 2.) prečitanje društvenih pravil; 3.) razni nasveti.

— (Promenadna godba.) Jutri igra vojaška godba v „Zvezdi“ od 12. do 1/2 1. ure. Spored: 1.) Koračnica; 2.) „Lavra“—valček iz operete

„Bettelstudent“ (Milloecker); 3.) ouvertura iz „Marte“ (Flotov); 4.) „Pappacoda“, francoska polka iz operete „Jedna noč v Benetkah“ (Iv. Strauss); 5.) fantazija iz „Un ballo in maschera“ (Verdi); 6.) „V skočnem koraku“, polka hitra (Iv. Strauss).

— (Novo pot v Šiško) so zadnje dni poškodovali fantje iz Šiške. Bila sta baje dva in mestna policija jih boče naznanila sodnji. To je pač velika surovost, ako se kvari tako lep sprehod, ki je vendar v prvi vrsti na korist bližnji Šiški!

— (Iz Šenčurja pri Kranji) se nam piše: V ponedeljek 19. t. m. obesil se je pri nas kmetski fant Fr. Logar, o katerem ste uže poročali v svojem listu. Danes, 22. t. m., ob 4. uri zjutraj pa se je obesil na svojem skednju 40letni posestnik Janez Vreček, po domače Jagodic, iz Voklega. Nesrečnež je bil v dobrih materialnih razmerah in njegov čin se skoraj ne more drugače razumeti, nego da se je možu zmešalo. Pravijo tudi, da ga je jezilo, ker se je bil pogodil s tesarjem, ki mu je poslopje popravljal, za preveliko plačilo. Vsled tega je šel obžalovanja vredni mož raje na oni svet. Ta vest zopet dokazuje, da je bil na duhu bolan.

— (Uboj.) V vasi Cesta (občina videmska v okrajih kočevskem) prepirala sta se 11. t. m. kmetski fant Fr. Kastelic in kočar Tone Gall. Ker nista z besedami dovelj opraviła, jela sta se konečno pretepiti. Tone Gall jih je toliko dobil od svojega nasprotnika, da je pet dni pozneje izdihnil svojo dušo. Kastelic se je drugoga dne sam objavil sodnji v Velikih Laščah.

— (Požarna kronika.) Dne 21. t. m. zjutraj ob polu 10. uri jela je goreti hiša Mihe Stareta v Podpeti pri Lukovici. Uzrok požaru ni znan, akopram ljudje jedno in drugo sumijo. Krepki in urni pomoči domačih kmetijskih fantov se ima posestnik zahvaliti, da se je požar omejil, in je pogorela le slamnata streha omenjene zidane hiše in lesen hlev ter so se obvarovala sosednja poslopja. Pogorelec je bil zavarovan pri „Slaviji“. V trenutku, ko je švignil plamen skozi streho, peljalo se je nekaj tovornih vozov memo; hiša stoji prav ob veliki cesti; konji dveh voznikov so se splašili in vjeli so jih nepoškodovane še le onkraj Lukovice. Voznikoma, ki sta bila poskakala raz voze, se ni nič hudega pripetilo. — Kozolec pogorel je v noči 16. na 17. t. m. posestniku Andreju Bizjaku v Debenih (oseliška občina). Kako da je požar nastal, se ne vé. Škode je okolu 160 gld. Zavarovan je bil posestnik za 200 gld.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 24. maja. Poslanec Wiesenburg predlaga, da naj vlada vsako leto štiri tedne po pričetku državnega zbora objavi zbornico, kaj je ukrenila o dognanih peticijah. Na dnevnem redu nahajajoči se načrti, med njimi predlog o nakupu Albrehtove železnice, tretje čitanje obrtniškega reda, odborova resolucija gledé kanala od Donave do Labe sprejmejo se brez spremembe. Potem so prišle na vrsto razne peticije.

Dunaj, 24. maja. Po ukončenem reševanju peticij v smislu odborovih predlogov želi predsednik poslancem pri zaključku zasedanja prijetne počitnice v krogu svojih obitelji.

Dunaj, 23. maja. V delegacije so za Češko voljeni češki kandidati s 46 glasovi; Nemci so dobili 38 glasov. Pri volitvi za Moravsko Čehi niso glasovali. Za Kranjsko je voljen Hohenwart.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 24. maja.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.45
„ „ „ srebro	81.25
Zlata renta	101.80
5% avstr. renta	95.75
Delnice narodne banke	854.—
Kreditne delnice	308.50
London 10 lir sterling	122.35
20 frankovcev	9.70 ⁵
Cekini c. kr.	5.74
100 drž. mark	59.80

Odgovorni urednik prof. Fr. Šuklje.

Uradni glasnik

z dne 24. maja.

Eks. javne dražbe: V Kranji zemljišča Aleša Štularja iz Bašlja (2836 gold.) dne 11. junija, 11. julija in 11. avgusta; zemljišča Jak. Puharjeve zapuščine (700 gold.) dne 21. jun., 21. jul. in 21. avgusta. — V Vel. Laščah zemljišča Ant. Mustarja z Podgore dne 23. junija (3. prenos). — V Ložu zemljišče Jan. Škrbca iz Pudoba dne 20. junija. — V Nov. Mestu zemljišče Jan. Gregorčiča iz Gorenje Vasi (545 gold.) dne 26. jun., 29. jul. in 27. avgusta; zemljišče Mihe Baniča z Vrha (514 gold.) dne 26. jun., 29. jul. in 26. avgusta; zemljišče Fr. Kristana iz Zaloga (1959 gold.) dne 24. jun., 29. jul. in 28. avgusta; zemljišče Jos. Kobeta iz Gorenje Težke Vode (645 gold.) dne 25. junija, 30. julija in 28. avgusta; polovica zemljišča Andr. Križeta iz Travnega Dela (450 gold.) dne 25. jun., 30. jul. in 26. avgusta. — V Postojni zemljišče Ant. Trebca (80 gld.) 8. jul., 11. avgusta in 16. septembra; zemljišče Jan. Bežeka iz Predjame (290 gold.) dne 8. jul., 11. avgusta in 16. septembra. — V Litiji užitek zemljišnih kosov in hiše, lastnina Jur. Bregarja, Alojzije Vidgarjeve in Tom. Bregarja, ozir. Marije Gravel, dne 25. jun., 25. jul. in 26. avgusta.

Umrli so:

Dne 22. maja. Ana Terček, soproga rudniškega uradnika, 38 l., Kongresni trg št. 3, jetika.

Dne 23. maja. Hermann Hren, visokošolec, 22 l., Strelščine ulice št. 3, jetika.

V bolnici:

Dne 20. maja. Miha Zrimšek, gostač, 72 l., pljučnica.

Dne 21. maja. Šimon Pičman, lakirnik, 22 l., jetika.

Tujci.

Dne 22. maja.

Pri Maliči: Vitez pl. Pichs, c. kr. ministerijalni svetnik; Felkel, c. kr. stotnik s soprogo; Kropf, Blumrich, Dietrich in Kapucinsky, trg. potovalci, in dr. Obersteiner z Dunaja. — Tripčevich, trgovec, iz Marijanpla. — Bartsch, c. kr. vrhni gozd. inženjer, iz Gorice. — Globočnik, c. kr. notar, iz Zatičine.

Pri Slonu: Baronica Brenner, c. kr. udova taj. svetnika; Kraut, Puchinger, Taussig, trg. potovalci, z Dunaja. — Hlava, hotelier, iz Josipova (Česka). — Spengelin s obitelji iz Trsta. — Fischer, uradnik, iz Divače.

Pri Bavarskem dvoru: Löwi in Spielmann, trg. potovalca, z Dunaja. — Rupert, citrarski učitelj, iz Gradca.

Srečke

z dne 21. maja.

Brno: 67 8 1 55 32.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
23. maja	7. zjutraj	745.53	+10.6	jvzh. sl.	p. js.	0.00
	2. pop.	743.80	+19.3		js.	
	9. zvečer	743.28	+12.4	vzh. sl.		

Razglas.

26. junija t. l. vršila se boče v tukajšnji podkovski šoli skušnja iz podkovstva. Oni kovači, kateri niso obiskali podkovske šole, pa se vendar želé podvreči skušnji, naj se oglašé do 15. junija pri podpisane vodstvu. 1. julija se začne polletni pouk iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesá v tukajšnji podkovski šoli za učence, kateri so se oglašili pri vodstvu.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani.

Dr. vit. Bleiweis Trsteniški.

Račune, nakladne liste, kuverte, vizitke, sploh vsakovrstne

tiskovine

izgotovlja v mičneji izvršbi in po nizkih cenah

tiskarna

Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani.

Stavbena dražba

bode v mestnem uradu v Rudolfovu

26. maja 1884. l. ob 8. uri dopoldne za oddajo zidarskih, mizarskih, tesarskih, ključarskih, steklarskih in pleskarskih del v dodelanje poslopja „Narodni dom“ v Rudolfovu.

- I. Zidarska dela: Stene 36 m. in 30 cm. dolžine, 7.60 m. višočine, 74 stopnic s 4 stebri, obokan mostovž 17.65 m. dolžine, 2 m. širočine, omet za celo poslopje, izvzemši pritlične prostore (dolgot poslopja 26.65 m. širokost 18 m, visokost 11.90 m.) za gold. 2800.—
- II. Mizarska dela: Tla 466 m² površine, 17 dvokrilnih, 11 enokrilnih vrat, 13 oknov, popravljanje in natikanje 42 oknov, 74 stopnic za 1604.90
- III. Tesarska dela: Strop 166 m² na trame, 300 m² na deske podboji in odvodi 1227.—
- IV. Ključarska dela za 55 oken in 28 vrat za 477.30
- V. Steklarska dela za 55 velikih oken, 4 mala okna in 5 vrat 244.10
- VI. Barvanje oken in vrat 349.90
- VII. Barvanje 8 sob 96.—

Stavbeni odbor.

V

Ig. pl. Kleinmayr-jevi in Fed. Bambergovi

knjigarni se vedno dobivajo:

Josipa Jurčiča

Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** — Cena 1 gld., eleg. vezan 1 gold. 50 kr.

II. **Pripovedni spisi.** — Cena 70 kr., eleg. vezan 1 gold. 20 kr.

Po pošti velja vsak zvezek 10 kr. voč.

Podpisani usoja si priporočati

zalogo bruseljskih klobukov

in drugih stvari p. n. občinstvu;

vsakovrstne klobuke

za gospode

posebno pa: **suknene klobuke** (Lodenhüte) v raznih barvah, kakor svetlo- ali temnorjave, svetlo- ali temnosive, svetlo- ali temnozeleni itd., po 2 gld. 20 kr.; **trde klobuke**, najnovejši izdelek, rjave ali črne, dobro blago, po 1 gld. 80 kr., najboljša po 2 gld. 20 kr.; **svilnate cilindre**, najfinejša roba in najlepši izdelek, po 4 gld. 50 kr.; **klobuke za dečke** po 1 gld. do 1 gld. 50 kr.; dalje

srajce za gospode,
spodnje hlače, vratnike, kravate

itd. itd. (4) 15
Naroče z dežele izvršujejo se točno in vestno poštnim povzetjem.

Odličnim spoštovanjem

Ivan Soklič

v Ljubljani, Gledališke ulice šte. 6.

A. Mayer-jeva

trgovina

piva v steklenicah

▽ Ljubljani

priporoča

carsko in izvožno marcno pivo

v zabojčkih po 25 ali 50 steklenic.

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.